

A bölények kipusztulása

részletek

Egy indián nem csak háromévesen makacs jószág

és

*valószínűleg az marad egész életében, jobb ezt rögtön elfogadni,
leszögezni, nem fog megváltozni, de aki vele él,
annak piszkosul nehéz lehet, mert ha valaki magányos harcosnak születik,
mindig is az marad, belül, ha szenved is tőle, vigasztalod magad,
de tudod, hogy az egyedüllét persze egészen más,*

*egyedül vagy egy barátod lakásában és eszedbe jut apád,
aki hosszú éveig lakik munkásszálláson, és meglepődsz azon,
hogy eddig eszedbe se jutott, mennyire magányos,
elhagyatott lehetett ott, hiába vannak jóban néhányan,*

*apád például az orosz vendégmunkásokkal,
emlékszel a szűk szobára, amikor felkerested,
láthatási időben és azon túl is, anyád tudta nélkül,*

*szűk szoba, moccanni se lehet,
maximum leülni az ágyra vagy mielőbb elhagyni a terepet,
kimenni a játszótérre vagy még inkább a töltésre,
a Duna-partra, az már igen,
végig lehet sétálni a magas töltésen majdnem az ártéri fák fölött,*

*lemenni a partra, figyelni a hatalmas uszályok araszolását,
kavicsokat keresgélni és hajigálni a vízbe,
ez igazi indián dolog, noha ugyanazon a településen,*

*egy ipari rezervátumban éltek, anyádnak sosincs erre ideje,
egyedül meg nem enged el és azt mondja, apádnak könnyű,
mindig ezt mondja, és kiborul, ha véletlenül nem figyelsz oda,
és azt mondod, hogy apádnál milyen jól érezted magad,*

*ilyenkor elfeledkezel magadról, elszólod magad és kimondod,
amit indián szíved érez, apádnak persze könnyű,
mindig ez az érv ellene, ha drága ajándékokkal próbál kárpótolni,
nyilván belehal anyagilag, fizeti a gyerektartást, a lakbért,*

*segít a szüleinek, de neki könnyű, miközben anyád mindig úgy él,
mintha neki nehéz lenne, nehéz volna az élete,
így aztán lassan tényleg nehéz lesz neki.*

Így aztán lassan tényleg nehéz lesz neki,

eszedbe se jut,

*hogy hasonló helyzetbe kerülhetsz valaha is,
miután rendesen eltemetted őket, egyiket ide, a másikat oda,
nyugodjanak békében immár, közben szentül hiszed,
tanultál a példájukból,*

*és akkor nyilván most van itt az ideje, hogy előhalásszad
az apád és anyád halála után váratlanul előbukkanó
sok-sok tucat olyan fényképet,
amelyek innen-onnan hozzád vándoroltak,*

*néhány közepes méretű borítékba tömködted csak őket,
és eltetted jó mélyre az íróasztal fiókjának aljára,
beleturkáltál csak akkor, nem volt hangulatod, erőd, kedved
alaposan végigbogarászni őket, noha nagyon tanulságos,*

*nem is a szereplők miatt, inkább a környezet izgalmas innen nézve,
a nagyszülők kertrészlete, és házuk lépcsője vagy kerítése,
a játszótér füve, bokrai, az egykori lakótömb lépcsőháza,
ahol még együtt laktak anyádék, a felpince lakások,
ahova biciklizés közben be lehet látni,*

*ahogy ebédelnek vagy vacsoráznak éppen a lakók,
nincs függöny, csak szúnyogháló,
nyilván a legszegényebb emberek laktak ott,*

*állsz csak, álldogáltál kint a ház előtt, télen, hófehér ruhában,
kabátkában, cipőcskében, sapkában, bambulsz óvatosan,*

*de hiába, mert elég egy megcsúszás,
elesés vagy vékony jéghátyaroppantás egy pocsolyán,
aztán a ruhácskának és neked is annyi,*

*nyáron ugyanez ismétlődik biciklivel vagy hintalovon feszítve,
élre vasalt rövidnadrágban, hozzá kiszubbony, térdzokni, szandál,
minden fehér természetesen, hogy egy fűfolt, salakpor
vagy egy kis nedves föld elég legyen, neked meg megint annyi,
anyád kiborul rajta, hogy nem tudsz vigyázni a ruhádra,
apád ilyen tip-top valójában, harmonikusan öltöztető,*

*anyád legfeljebb a ruha színét választja ki praktikusan,
bár lehet, hogy az is apád mániákussága,
ismerve későbbi kötődését a szürke legkülönbözőbb árnyalataihoz,*

*mindenesetre később már nem ilyen feltűnő az öltözködésed,
nyilván nem könnyű már sápadtarcú módon irányítani,
és célszerűbb, praktikusabb is hosszabb távon természetbarát,
indián színeket használni,*

*jellemző a hajviseleted is,
a korai, közös lakásos verzióban apád-féle rövidre vágott,
földnyírt, oldalt elválasztott, gondosan fésült frizurát hordasz,
majd később, talán anyád figyelme másra koncentrálódik,*

*gombafrizurát viselsz, ami egyáltalán nem divatos akkor a fiúk között,
és a Beatles-gombáról hallani se hallottál még,
nemhogy ismernéd a zenéjüket, és lelkes követőjük lehetnél,*

*a lényeg, hogy elég biliszerűen legyen körbenyírva,
főleg ne lógjon a szemedbe,
hogy anyádnak ne kelljen túl rendszeresen nyírnia,
jól levágja hát a szemed fölött,
a homlokod közepéig általában,*

*és vagy a frizuráknak köszönhetően, vagy nem,
fiatal indián kisfiúként az apádra hasonlítasz nagyon,
majd múlik és nyúlik az idő, amivel arcod is vékonyodik,
hosszabbodik, és a tested is, egyre inkább anyádra ütss,*

szép lassan felillesztheted mostani indián vonásaidat.

Épp hogy felilleszted mostani indián vonásaidat,

már nézel is

*át folyton a léckapu résein, az utcai kerítés akár egy kertkapu,
hézagos falécekből áll, természetesen fűzöld színű,
és a lécek között olyan nagyok a lukak, simán átlátni,*

*belátni az udvarba, nincs még mit titkolni,
az emberi lények együtt élnek, különösen falun,
senkinek nincs semmije, rejtegetnivalója se természetesen,
a kaput pedig nem zárják csak éjszakára,*

*a bicikliket,
amin anyád hozott a szomszéd településről csomagtartón,*

*simán a kerítésnek döntve lehet hagyni, kívül, lezáratlanul,
hiszen a falu még falu, a tipi meg tipi, együtt van a nagycsalád,
nem baj, hogy kényszerűségből, pont így jó,*

*nagyszüleid is lassan megszoknak ebben az új faluban,
a folyón túlról kellett átjönniük húsz éve egyetlen batyuval és azonnal,*

*de már beilleszkedtek szépen, lett házuk, kertjük, kerítésük,
amin bárki bátran benézhet,
ők is bátran vállalják.*

F E N Y V E S I O T T Ó

Örökzöld Szabadka

(A Subotica Evergreen dallamára)

1.

*Az idő vasfoga mohón morzsolgatta
a főtéri szökőkút porcelánját.
Áron (fiam) feladatot kapott Keserü Katalintól:
felkutatni a Zsolnay-kerámiákat tartalmazó
délvidéki épületeket, palotákat, zsinagógát,
és a velük kapcsolatos esetleges dokumentumokat.
Mert bőven érkeztek Zsolnay-szállítmányok
a Délvidékre (Szabadka, Zombor, Újvidék, Belgrád).
A leghitelesebb forrás Bela Duranci,¹
akivel Szabadkán, a Raichle Palotában találkoztunk,
a legszebb, Zsolnayval burkolt szecessziós épületben,
ahol a hetvenes évek végén Sziveri Jánossal
a Likovni Susreti (Képzőművészeti Találkozó)
igazgatójával, Szilágyi Gábor festőművésszel
beszélgettünk, majd meglátogattuk
az évek óta ágyban fekvő Sáfrány Imrét.²
már csak a fejét tudta mozgatni,
nehézére esett a beszéd, a maestro*

¹ Bela Duranci (1931, Bács) művészettörténész, Szabadkán él.

² Sáfrány Imre (1928–1980) délvidéki festőművész. Festményeinek egy része tűzvészben, a szabadkai szecessziós városháza padlásán lévő műtermében, elégett. Tolnai Ottó írt róla monográfiát (Forum, Újvidék, 1978).